

ἔργα καὶ ἐτοποιητήθησαν ὡς διακοσμητικὰ τῶν ζωγραφικῶν. Αὐτὸ συνέβη καὶ τώρα. Κυριαρχεῖ ὁ κ. Τόμπρος, νέος ἀλλὰ μὲ εὐγενῆ ἰδανικὰ χωρὶς νὰ παρασύρεται εἰς τὰς νεωτεριστικὰς ἰδέας. Ὁ «Ἀθλητὴς» εἶνε κλασικὸς τύπος ἀληθινοῦ ἀθλητοῦ ἔχει καὶ ἀπὸ τὸν Πραξιτέλειον Ἑρμῆν. Τὸ ἐκφραστικώτερον τῶν ἔργων του εἶνε ἡ προτομὴ τοῦ ποιητοῦ Παλαμά· δι' αὐτῆς ἠθέλησε οὐχὶ πανομοιότυπὸς νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὸν ἀνθρῶπον, ἀλλὰ νὰ συμβολίσῃ τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ· δι' αὐτὸ τὸ βαθυστόχαστον ἀποδίδεται καλῶς, μὲ τὴν αὐστηρότητα τῆς γραμμῆς καὶ τὴν ἀνατομικὴν. Τολμηρὸν ἴσως θεωρηθῇ ὅτι εἰκονίζεται γυμνός, ὅπως εἰς τὴν ἀρχαιότητα· θεωρητικῶς, δὲν ἔχει τι τὸ μεμπτόν. Μήπως ἡ γραμμὴ τοῦ σώματος δὲν εἶνε εὐγλωττος ὅσον ἐνίοτε καὶ ἡ τοῦ προσώπου; Ἡ προτομὴ τῆς δεσποινίδος Π. Μάνου εὐγενής, πλαστικὴ, χαριτωμένη. Ἐν ἀνάγλυφον εἰς τοὺς «Ἀγνώστους νεκρούς» καὶ ἐν σκίτσο ἀγαλματίου παριστάνοντος διανοούμενον τεχνίτην ἐλκύουν τὴν προσοχήν. Τὰ ἄλλα ἔργα του καὶ ἰδίως ἡ «Μόδα» ἔπρεπε νὰ λείπουν. Ὁ κ. Ε. Βουλγαρης, ὁ ἐν Παρισίοις διαμείνων, ἐκθέτει γυνήνους προτομὰς ἐνδὺς Γάλλου ποιητοῦ, τῆς Γαλλίδος ποιητρίας Λενοῦαρχ καὶ ἐν ἀνάγλυφον τοῦ Ἰψεν. Μᾶλλον καλὰ.

Ἡ κ. Γεωργαντῇ εἰς δύο γύναια προπλάσματα δεικνύει τὴν λεπτὴν καλλιτεχνικὴν τῆς ἀντίληψιν ἣν γνωρίζει νὰ παρουσιάσῃ εἰς ἐκφρασιν βαθυτέρας τινος ἐννοίας. Μία ἀπλουσταίη βρύσις λαμβάνει μορφήν ἀναμνηστικὴν τῆς Μακεδονικῆς ἐκστρατείας. Ἐὰν ὑπῆρχε ἐκ μέρους τῶν Δημοσίων ἀρχῶν ἐνδιαφέρον, ἔπρεπε καθε Μακεδονικὴ πόλις καὶ κόμη νὰ στολισθοῦν μὲ τὰς ὥραιας αὐτὰς κρήνας, αἱ ὁποῖαι συνδυάζουν τὴν πρακτικότητα μὲ τὴν τέχνην καὶ μὲ τὴν ἱστορίαν. Τὸ ἄλλο σκίτσο, εἶνε μία ἐπικλησις πρὸς τὴν Παναγίαν διὰ τὸν νοσοῦντα Βασιλέα. Αἱ προτομαὶ αἱ ὑπὸ τῶν κ. κ. Δούκα, Φωσκόλου καὶ Α. Σώχου ἐκτεθειμέναι ἔπρεπε νὰ λείπουν. Ἐν ἀνάγλυφον τοῦ Βασιλέως ὑπὸ τοῦ κ. Μαρουδῆ ἀπλῶς ὁμοιάζει.

Τὸ κέντρον τῆς αἰθούσης κατέχει ἐν σκίτσο Ἡρώου τῶν πεσόντων ἀξιωματικῶν κατὰ τοὺς δύο πολέμους, ἔργον τοῦ κ. Ζευγώλη. Ὑψηλὰ δύο λέοντες συμβολίζουν τοὺς δύο πολέμους, κάτωθεν δὲ ἀνάγλυφα ἀναμνηστικὰ μαχῶν καὶ ἡρώων. Ἄλλο ἡρώων τῶν ἐκ τοῦ δήμου Κερατέας πεσόντων μὲ μίαν δαφνηφόρον Νίκην εἶνε καλλίτερον. Τεχνικῶς ἡ προτομὴ τῆς μητρὸς του ὑπερέχει. Ἄλλ' ὁ κ. Ζευγώλης μὴ ἀρκούμενος εἰς τὴν σοβαρὰν τέχνην, εἰσάγει πρῶτος καὶ νεωτερισμοὺς καὶ ἐπικινδύνους διὰ τὴν καλαισθησίαν τοῦ κοινού. Ἐκθέτει εἰς ὑαλοφράκτους θήκας ἀγαλμάτια ἔγχρωμα ἐκ παστελίνης, σκίτσα εἰλημμένα ἐκ τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Μολονότι 4-5 ἐκ τῶν εἰκοσι ἔχουν δεξιότητα—ὡς λ.χ. οἱ πιερότοι, τὰ σκυλιά, τὰ κοκόρια—γενικῶς δὲν εἶχον θέσιν καὶ δὴ περίβλεπτον ἐν σοβαρῇ ἐκθέσει. Πρόκειται περὶ παιγνιώδους ἐργασίας, ἡ ὁποία βιοτεχνικῶς θὰ ἠδύνατο νὰ προσπορίσῃ κέρδη καὶ φήμην εἰς τὸν καλλιτέχνην, ἀλλὰ ἐπὶ τούτου δὲν ἀξίζει νὰ ἀπασχολήσῃ τοὺς φιλοτέχνους.

Ἐκ τῆς ταχείας αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ εἰλικρινοῦς διαδρομῆς ἐννοεῖ τις ὅτι ἡ ἐκθεσις συνολικῶς ὑπελείφθη τῶν προσδοκιῶν τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν προσόδον τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης. Βεβαίως ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη δὲν πρόκειται νὰ κριθῇ ἐκ μονομερῶς ἢ ἐσπευσμένως διοργανομένων ἐκθέσεων. Μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι αὐταὶ διὰ τὸ κοινὸν ἀποτελοῦν κριτήριον πρὸς σχηματισμὸν γνώμης καὶ οἱ διοργανῶνται πρέπει νὰ εἶνε αὐστηρότεροι, οἱ δὲ ἐκθέται προσεκτικώτεροι, ἵνα μὴ καταλαμβάνουν πολῦ τιμον χώρον στέλλοντες ὅ,τι ἔχουν ἢ μᾶλλον δὲν ἔχουν διὰ νὰ τὸ θαυμάσουν οἱ «συγγενεῖς καὶ φίλοι». Ἐκθεσις μὲ κριτικὴν ἐπιτροπὴν σημαίνει ἀνθησιν τῆς τέχνης. Ἄς μὴ τὴν μετατρέψουν οἱ οργανῶνται τὴν ἐκθεσιν εἰς ἄστυλον ἀναπήρων ἢ ἀτελῶν ταλάντων.

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ

## ΕΣΤΙΑΔΕΣ

### ΤΗΣ ΓΗΣ Τ' ΑΣΤΕΡΙΑ

*Προβάλλεις, ξελογιάστρα  
ζηλόφθογη Σελήνη,  
καὶ σὲ φοβοῦνται τ' ἄστρα  
καὶ τὸ καθένα σβύνει.*

*Ὅμως τῆς Γῆς τ' ἀστερία  
ἄφοβα σ' ἀντικρύζουν·  
τὴ λάμψιν των ἀκέρια  
σὸ πείσμά σου σκορπίζουν.*

### ΜΗ ΒΙΑΖΕΣΑΙ

*Μὴ βιάζεσαι νὰ φτάσῃς στὴν κορυφὴν  
θαρρῶντας πῶς ἐκεῖ θὰ ξαποστάσῃς·  
τὸ μάτι σου μὲ πόθο θὰ στραφῇ  
σὸ δρόμο ποῦ μὲ κόπους θὰ περάσῃς.  
Μὴ βιάζεσαι νὰ φθάσῃς στὴν κορυφὴν,  
δὲν θάχῃς ποῦ νὰ πᾶς ὅταν θὰ φτάσῃς,*

### ΤΟ ΔΕΝΔΡΟ ΤΗΣ ΕΛΠΙΔΟΣ

*Τὸ δένδρον τῆς ἐλπίδος τ' ἀγκαλιάζει  
γλυκεῖα, παντοεινὴ καλοκαιριά·  
ἐν' ἀηδονάκι ἀπόκοσμο φωλιάζει  
στὰ ὥραιά του κλαδιά.*

*Μ' ἂν τὰ κλαδιά του πάντα εἶν' ἀνθισμένα  
κα' ἂν τὰ φιλῇ ὁ ἀγέρας χαρωπός,  
τί τ' ὀφελος; ἀπ' τ' ἀνθη του μήτ' ἔνα  
δὲν γίνεται καρπός.*

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ